

**WHISTLEBLOWER A
OZNAMOVANIE DÔKAZOV O
KARTELI**

Protimonopolný úrad Slovenskej republiky je nezávislý ústredný orgán štátnej správy Slovenskej republiky pre ochranu hospodárskej súťaže a koordináciu štátnej pomoci.

Úrad zasahuje v prípadoch kartelov, zneužívania dominantného postavenia, vertikálnych dohôd, kontroluje koncentrácie, ktoré spĺňajú notifikačné kritériá a posudzuje konanie orgánov štátnej správy a samosprávy v prípade, že sa dopustia obmedzenia súťaže a taktiež zabezpečuje ochranu hospodárskej súťaže v oblasti štátnej pomoci. Protimonopolný úrad SR aplikuje okrem slovenského aj európske súťažné právo. V rámci Európskej siete pre hospodársku súťaž (ECN) plní úlohy, ktoré vyplývajú SR z členstva v Európskej únii.

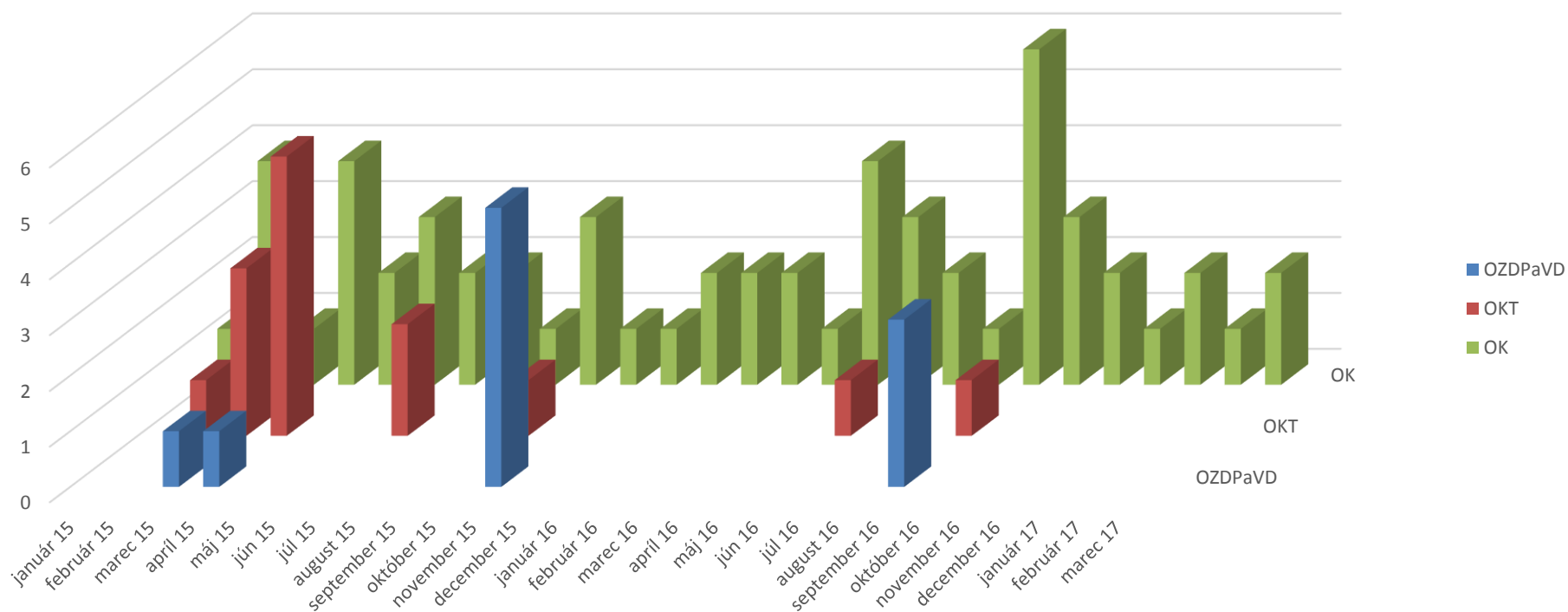
Analýza vývoja počtu začatých správnych konaní

Tabuľka 1: Vývoj počtu začatých prvostupňových správnych konaní v období rokov 2015 až 2017 po mesiacoch

Mesiac/Rok - začatie konania	Odbor zneužívania dominantného postavenia a vertikálnych dohôd	Odbor kartelov	Odbor koncentrácií	Celkom
január 2015			1	1
február 2015		1	4	5
marec 2015	1	3	1	5
apríl 2015	1	5	4	10
máj 2015			2	2
jún 2015			3	3
júl 2015		2	2	4
august 2015			2	2
september 2015			1	1
október 2015		1	3	4
november 2015	5		1	6
december 2015			1	1
január 2016			2	2
február 2016			2	2
marec 2016			2	2
apríl 2016			1	1
máj 2016			4	4
jún 2016		1	3	4
júl 2016			2	2
august 2016			1	1
september 2016	3	1	6	10
október 2016			3	3
november 2016			2	2
december 2016			1	1
január 2017			2	2
február 2017			1	1
marec 2017			2	2
Spolu	10	14	59	83

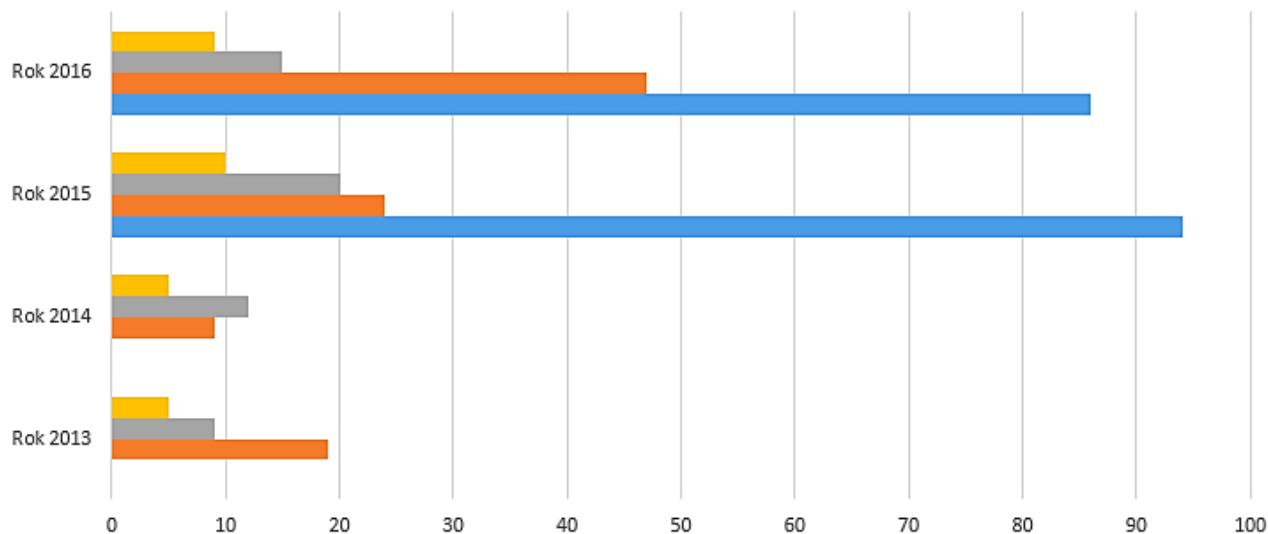
Analýza vývoja počtu začatých správnych konaní

Graf 1: Vývoj počtu začatých prvostupňových správnych konaní v období rokov 2015 až 2017 po mesiacoch

Analýza činnosti úradu v jednotlivých oblastiach ochrany hospodárskej súťaže

Graf 2: Vývoj počtu rozhodnutí, vedených správnych konaní, šetrení a prijatých podnetov **odborom kartelov** v období rokov 2013 až 2016

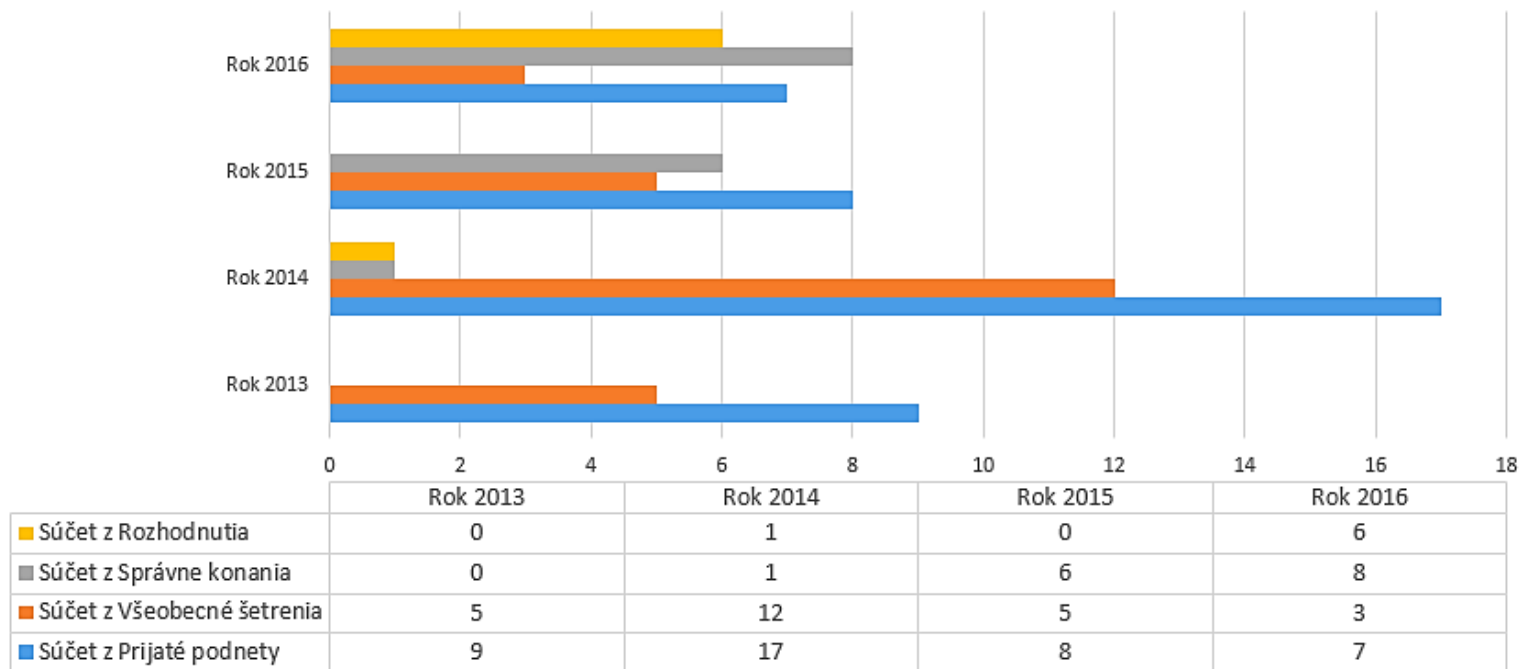

	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016
■ Súčet z Rozhodnutia	5	5	10	9
■ Súčet z Správne konania	9	12	20	15
■ Súčet z Všeobecné šetrenia	19	9	24	47
■ Súčet z Prijaté podnety	*	*	94	86

*Vzhľadom na zmenu metodiky evidencie prijatých podnetov úrad uvádza iba počet podnetov prijatých v rokoch 2015 a 2016.

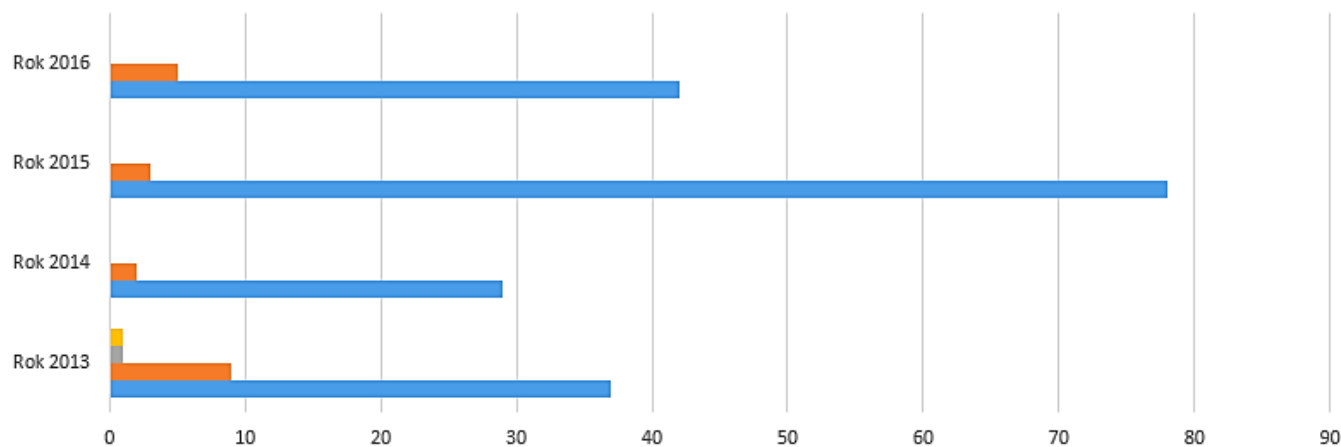
Analýza činnosti úradu v jednotlivých oblastiach ochrany hospodárskej súťaže

Graf 3: Vývoj počtu rozhodnutí, vedených správnych konaní, šetrení a prijatých podnetov v oblasti vertikálnych dohôd v období rokov 2013 až 2016

Analýza činnosti úradu v jednotlivých oblastiach ochrany hospodárskej súťaže

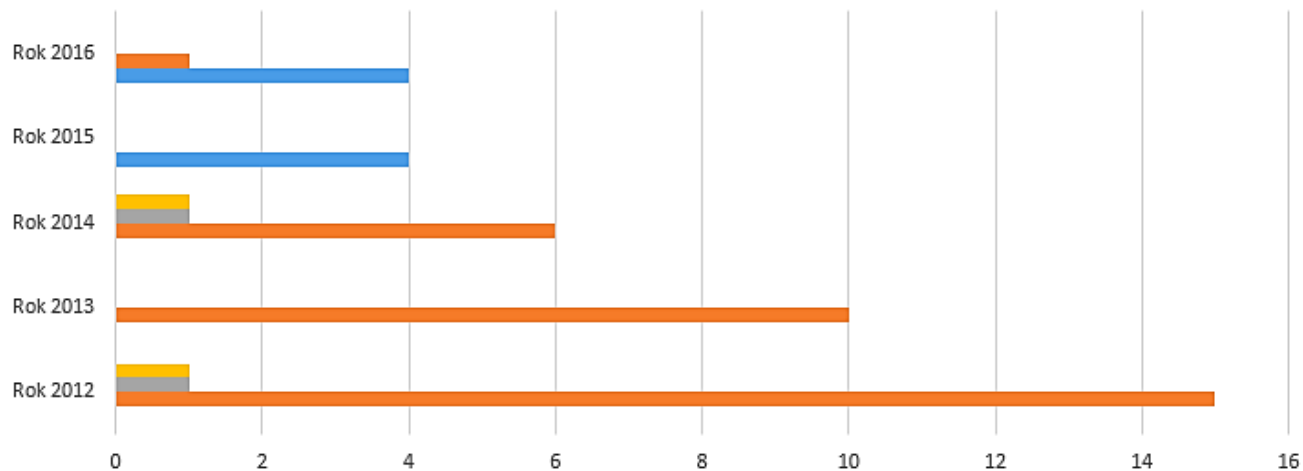
Graf 4: Vývoj počtu rozhodnutí, vedených správnych konaní, šetrení a prijatých podnetov v oblasti zneužívania dominantného postavenia v období rokov 2013 až 2016

	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016
■ Súčet z Rozhodnutia	1	0	0	0
■ Súčet z Správne konania	1	0	0	0
■ Súčet z Všeobecné šetrenia	9	2	3	5
■ Súčet z Prijaté podnety	37	29	78	42

Analýza činnosti úradu v jednotlivých oblastiach ochrany hospodárskej súťaže

Graf 5: Vývoj počtu rozhodnutí, vedených správnych konaní, šetrení a prijatých podnetov v oblasti protisúťažných opatrení orgánov štátnej správy a samosprávy v období rokov 2013 až 2016

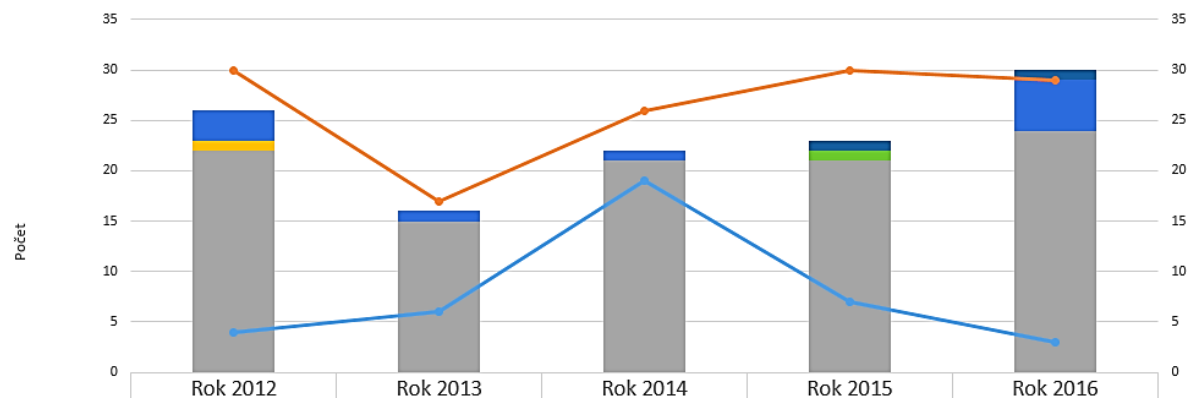

	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016
■ Súčet z Rozhodnutia	1	0	1	0	0
■ Súčet z Správne konania	1	0	1	0	0
■ Súčet z Všeobecné šetrenia	15	10	6	0	1
■ Súčet z Prijaté podnety	0	0	0	4	4

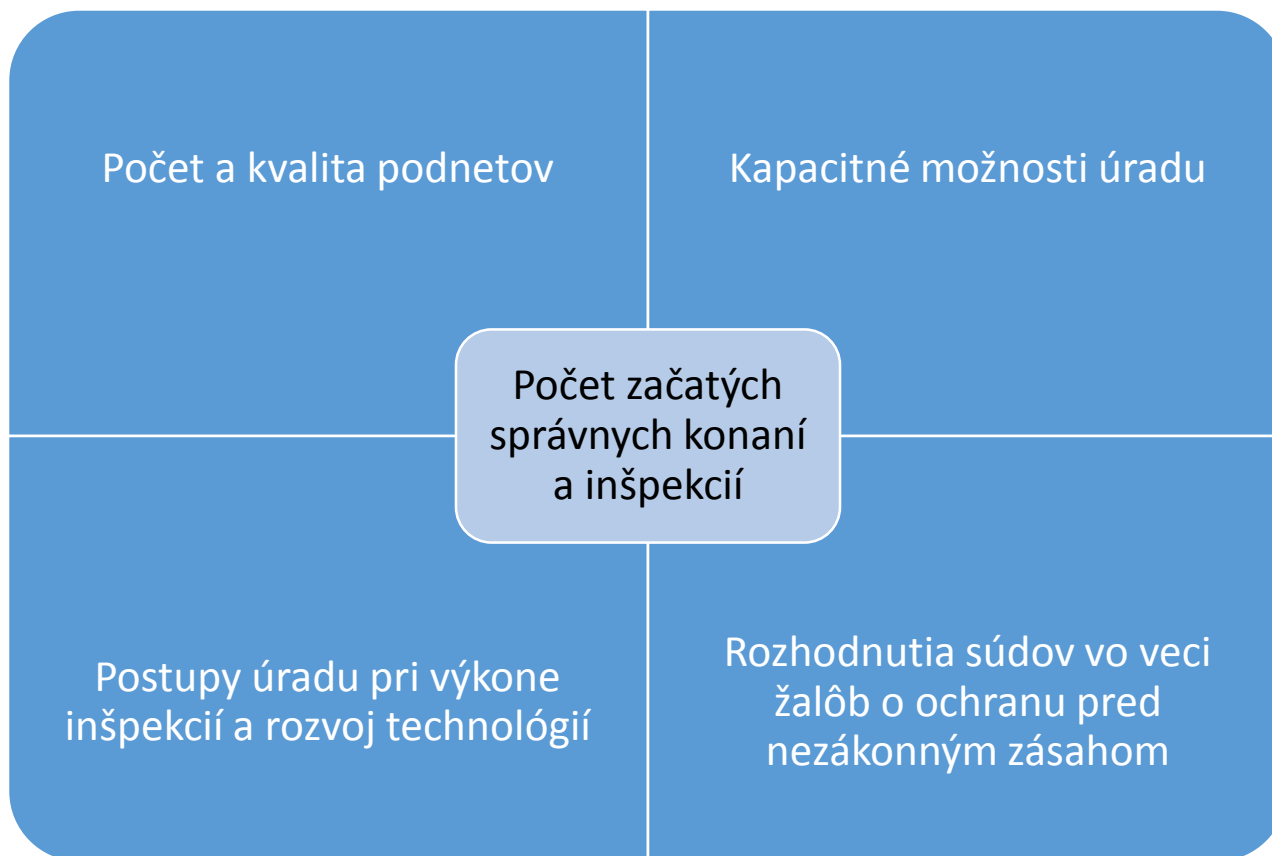
Analýza činnosti úradu v jednotlivých oblastiach ochrany hospodárskej súťaže

Graf 6: Vývoj počtu rozhodnutí, vedených správnych konaní a šetrení v oblasti kontroly koncentrácií v období rokov 2013 až 2016

	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016
Súčet z Rozhodnutia (pokuty)	0	0	0	1	1
Súčet z Rozhodnutia (spojenie konania)	0	0	0	1	0
Súčet z Rozhodnutia (zastavenie konania)	3	1	1	0	5
Súčet z Rozhodnutia (zákaz koncentrácie)	1	0	0	0	0
Súčet z Rozhodnutia (súhlas s koncentráciou)	22	15	21	21	24
Súčet z Všeobecné šetrenia	4	6	19	7	3
Súčet z Správne konania	30	17	26	30	29

Faktory ovplyvňujúce počet začatých správnych konaní a inšpekcií

Faktory ovplyvňujúce počet začatých správnych konaní a inšpekcií

Počet a kvalita podnetov

- Odbor kartelov prijal v priebehu posledných dvoch rokov **takmer 200 podnetov**.
- Úrad naďalej vníma **informácie získané prostredníctvom inštitútu oznamovateľa a programu zhovievavosti ako informácie s najväčším prínosom pre prípravu prešetrovania** aj s prípadným výkonom inšpekcie, resp. pre **otvorenie správneho konania**.
- V záujme zvýšenia stupňa dôvery a motivácie oznamovateľov úrad 26. 4. 2017 vydal **Metodický pokyn k vybraným otázkam postupu** Protimonopolného úradu Slovenskej republiky v **případe predloženia dôkazov o dohode obmedzujúcej súťaž v zmysle § 38g ZOHS**.
- Úrad plánuje pre zvýšenie efektivity spolupráce s kontrolnými orgánmi a pre zabezpečenie „pre-selektie“ podávaných podnetov z ich strany **zásadné prepracovanie rizikových indikátorov**, ktoré sú pravidelne prezentované na školeniach úradu a rovnako aj uvedené v rámci Systému riadenia európskych štrukturálnych a investičných fondov (ďalej len „EŠIF“).

Kapacitné možnosti úradu

- Úrad reagoval na výzvu v rámci príslušného operačného programu a dňa 13. 5. 2017 bola uzatvorená **zmluva medzi Úradom vlády SR a Protimonopolným úradom SR o poskytnutí nenávratného finančného príspevku č. 19/2017** poskytovaného z EŠIF.
- Úrad je presvedčený, že **zabezpečenie financovania miezd a odmien** z Operačného programu Technická pomoc **prispeje k navýšeniu kapacít odboru kartelov a pozitívne ovplyvní výkon jeho kontroly** nad verejnými obstarávaniami spojenými s čerpaním prostriedkov z EŠIF.

Faktory ovplyvňujúce počet začatých správnych konaní a inšpekcií

Postupy úradu pri výkone inšpekcií a rozvoj technológií

- Úrad, na prelome rokov 2016 a 2017, **kreovaním interných medziodborových pracovných skupín vytvoril predpoklady pre aktualizáciu vybraných “soft law” predpisov úradu**, jeho usmernení a pokynov stanovujúcich podrobnosti výkonu jeho právomocí v príslušných oblastiach.
- Úrad rovnako kladie dôraz na **rozvoj** svojho **forenzného vybavenia**, a to aj **formou spolupráce s inými orgánmi** v snahe pružne reagovať na aktuálnu úroveň používaných technológií a informačných systémov.

Rozhodnutia súdov vo veci žalôb o ochranu pred nezákonným zásahom

- **Rozhodnutia súdov** vo veci žalôb o ochranu pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy **vyvolali potrebu výrazne zmeniť prax úradu pri príprave a výkone inšpekcií**.
- V druhej polovici roku 2016 bol úrad niektorými rozsudkami Najvyššieho súdu SR **zneistený vo svojej právomoci vykonávať inšpekcie v priestoroch podnikateľa a jeho dopravných prostriedkoch bez súhlasu súdu**. Ako však už prezentoval aj na konferenciách a fórach koncom roku 2016, **po vykonaní vlastnej analýzy dospel k záveru, že súdny súhlas nie je potrebný**.

Ďalšie faktory ovplyvňujúce počet začatých správnych konaní a inšpekcií

Tabuľka 2: Vývoj počtu žiadostí o účasť na programe zhovievavosti vo väzbe na vykonané inšpekcie

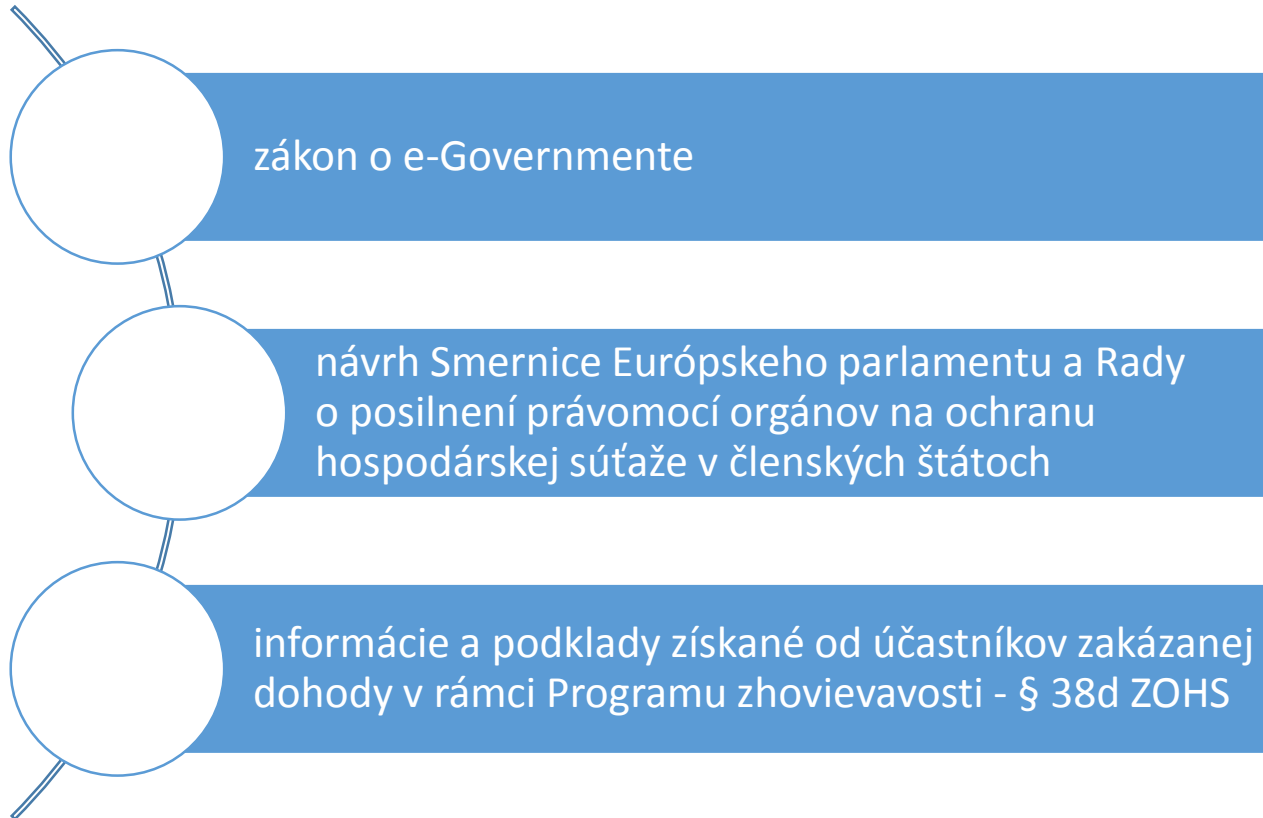
Rok	Neuloženie pokuty		Zníženie pokuty
	Počet žiadostí	Inšpekcia	
Rok 2004	1		
Rok 2007	1		
Rok 2009	2		
Rok 2010	2	1	
Rok 2012	1	1	
Rok 2014			1
Rok 2015	3	1	4
Rok 2016			5
Rok 2017	1		

Ďalšie faktory ovplyvňujúce počet začatých správnych konaní a inšpekcií

Tabuľka 3: Vývoj počtu vykonaných inšpekcií Odborom kartelov

Obdobie	Počet prípadov, ku ktorým sa inšpekcia vzťahovala	Počet podnikateľov, u ktorých inšpekcie vykonali
Rok 2005	4	5
Rok 2006	4	5
Rok 2007	2	4
Rok 2008	4	6
Rok 2009	6	7
Rok 2010	11	20
Rok 2011	3	8
Rok 2012	3	12
Rok 2013	11	37
Rok 2014	6	24
Rok 2015	4	12
Rok 2016	2	5

Ďalšie faktory

Všeobecne o inštitúte oznamovateľa

- ❖ Inštitút umožňujúci jednotlivcom, za istých podmienok, **anonymne predložiť súťažnej autorite dôkazy o existencii kartelovej dohody výmenou za finančnú odmenu**
- ❖ Inštitút oznamovateľa upravený niektorými členskými štátmi EU, a to rôzne – napríklad formou zákona (Maďarsko) alebo formou usmernenia (Veľká Británia)
- ❖ Nedávna aktivita Európskej Komisie v tejto oblasti – prijatie nového nástroja na podporu anonymného poskytovania dôkazov o tajných kartelových dohodách a iných protisúťažných praktikách (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-591_en.htm)

Hlavné funkcie inštitútu oznamovateľa

- ❖ Zvýšenie efektívnosti odhaľovania ťažkých kartelových dohôd ako najzávažnejšej protisúťažnej praxe s mimoriadne negatívnym dopadom na trh a na spotrebiteľa
- ❖ Stimulácia využívania programu zhovievavosti, t. j. zabezpečenie jeho atraktivity

Z dôvodovej správy k zákonu č. 151/2014, ktorý novelizoval zákon č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže:

„Predpokladá sa tiež, že existencia inštitútu oznamovateľa vyvolá tlak na podávanie žiadostí o uplatnenie programu zhovievavosti, a tak umožní efektívnejšie odhaľovanie protiprávných konaní, keďže dôkazy o protiprávnom konaní bude možné získať i od oznamovateľa, ktorý je motivovaný finančnou odmenou.“

- ❖ Zákon č. 151/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže s účinnosťou od 01. 07. 2014 – prvýkrát sa do zákona o ochrane hospodárskej súťaže dostal inštitút oznamovateľa:

§ 38g Odmena za predloženie dôkazov o dohode obmedzujúcej súťaž

Podmienky na priznanie pozície oznamovateľa

Oznamovateľ je fyzická osoba, ktorá:

- a) nie je podnikateľom podľa tohto zákona;
- b) nie je zamestnancom podnikateľa, ktorý je žiadateľom o neuloženie pokuty alebo zníženie pokuty podľa §38d zákona, ktorý túto žiadosť podal skôr, ako oznamovateľ predložil dôkaz podľa tohto odseku;
- c) ako **prvá** úradu doručila informácie o dohode obmedzujúcej súťaž podľa § 4 ods. 1 alebo podľa ustanovení osobitného predpisu, ktorej účastníci podnikajú na rovnakej úrovni výrobného alebo distribučného reťazca, a to:
  - 1. dokument v listinnej alebo elektronickej podobe, ktorý je **rozhodujúcim dôkazom** takého porušenia,
  - 2. informáciu a dôkaz, ktorý je **rozhodujúci pre vykonanie inšpekcie podľa § 22a, ktorou sa má získať rozhodujúci dôkaz** umožňujúci preukázať takéto porušenie zákona.

Podmienky na priznanie odmeny pre oznamovateľa

Oznamovateľ má nárok na odmenu, ak

- o ňu požiada;
- poskytnutý dôkaz podľa odseku 1 písm. c) bodu 1 alebo bodu 2 bol podstatný pre rozhodnutie o porušení zákona;
- rozhodnutie úradu nadobudlo právoplatnosť;
- rozhodnutie je vykonateľné;
- pokuta uložená rozhodnutím úradu bola zaplatená.
- ak o zákonnosti rozhodnutia rozhodoval súd, tak po tom, čo súd právoplatne zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia úradu a pokuta uložená úradom bola zaplatená.

- ❖ Odmena pre oznamovateľa je **1 % zo súčtu pokút uložených všetkým účastníkom dohody** obmedzujúcej súťaž v rozhodnutí úradu, **najviac však 100 000 eur.**
- ❖ Ak výšku pokuty zmení súd, základom pre výpočet odmeny podľa predchádzajúceho bodu je suma zmenená súdom.
- ❖ V prípade, ak pokuta nie je zaplatená :
  - do 100 dní odo dňa vykonateľnosti rozhodnutia úradu, alebo
  - do dňa právoplatnosti rozhodnutia súdu o preskúmaní zákonnosti rozhodnutia úradu, ktorým bola žaloba zamietnutá alebo pokuta uložená úradom bola znížená (podľa toho, ktorá z uvedených skutočností nastala neskôr), oznamovateľovi patrí 50 % odmeny, ktorá by mu inak patrila podľa prvej vety, najviac však 10 000 eur.

Úrad chráni identitu oznamovateľa, **ak o to oznamovateľ požiadá.**

Na priznanie pozície oznamovateľa je však potrebné, aby úrad najskôr preskúmal splnenie všetkých podmienok vyplývajúcich zo zákona.

- ❖ Oznámenie o porušení § 4 ods. 1 zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a nepovažuje za porušenie osobitným predpisom alebo zmluvou uznanej povinnosti zachovávať mlčanlivosť.
- ❖ Uvedené však neznamena, že na dôkazy nadobudnuté v rozpore so zákonom bude úrad prihliadať.

- ❖ Metodický pokyn úradu k vybraným otázkam postupu Protimonopolného úradu Slovenskej republiky v prípade predloženia dôkazov o dohode obmedzujúcej súťaž v zmysle § 38g zákona č. 136/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov, prijatý dňa 26. 04. 2017.
- ❖ Platnosť a účinnosť metodického pokynu ku dňu 01. 06. 2017.
- ❖ Úrad považuje ochranu identity oznamovateľa za kľúčovú. Preto vznikol metodický pokyn, ktorý slúži na objasnenie a zabezpečenie transparentnosti postupu úradu pri podaní žiadosti na účely ochrany identity oznamovateľa. Ide o procesné postupy, ktoré zabezpečia účinnú ochranu identity oznamovateľov.

Metodický pokyn úradu - procesný postup

- ❖ Úrad odporúča oznamovateľom, aby sa primárne obrátili na určeného zamestnanca odboru, výlučne s ktorým bude oznamovateľ ďalej prichádzať do styku. Uvedené úrad odporúča z dôvodu, aby určený zamestnanec odboru mohol kvalifikovane posúdiť, či dôkazy, ktoré oznamovateľ predkladá, majú skutočne rozhodujúci charakter, resp. sú dostatočné na vykonanie inšpekcie, na ktorej sa má získať rozhodujúci dôkaz.
- ❖ Ak úrad vyhodnotí dôkazy ako relevantné, zabezpečí, aby identita oznamovateľa bola dôsledne oddelená od jeho podania a to aj v prípade, ak oznamovateľ nepožiadala o utajenie identity (bod 15. metodického pokynu).
- ❖ Urobí tak odkázaním oznamovateľa na špecializované pracovisko úradu (ŠPÚ), ktorým je v zmysle metodického pokynu osobný úrad.
- ❖ Určeným zamestnancom ŠPÚ je riaditeľ osobného úradu.
- ❖ Určený zamestnanec ŠPÚ pridelí oznamovateľovi identifikačné číslo, pod ktorým bude ďalej komunikovať s úradom.

Metodický pokyn - postup pred určeným zamestnancom ŠPÚ

❖ Vyplnenie formuláru:

Určený zamestnanec ŠPÚ poskytne oznamovateľovi formulár, ktorý je oznamovateľ povinný vyplniť.

Formulár obsahuje nasledovné údaje:

- dátum a čas;
  - priezvisko, meno, titul oznamovateľa;
  - rodné číslo oznamovateľa;
  - číslo identifikačného dokladu oznamovateľa;
  - údaje o zamestnávateľovi oznamovateľa (obchodné meno, sídlo, IČO);
  - prehlásenie, že žiada o vyplatenie odmeny, ak mu vznikne nárok (žiadost' však môže byť podaná aj dodatočne);
  - čestné vyhlásenie oznamovateľa, že:
    - a) predložený dôkaz nezískal protiprávnym konaním (uvedené sa nevzťahuje na povinnosť mlčanlivosti v zmysle § 38g ods. 5 zákona o ochrane hospodárskej súťaže) a že z obsahu nevyplýva žiadna väzba na jeho osobu, na základe ktorej by mohol byť identifikovaný (v nadväznosti na bod 15. metodického pokynu je nutné spomenúť, že úrad v spolupráci s oznamovateľom zabezpečí, aby z predložených dôkazov nebolo možné identifikovať osobu oznamovateľa);
    - b) že nie je podnikateľom podľa zákona v zmysle poučenia, ktoré je súčasťou formulára.
- V prípade zmeny, je oznamovateľ povinný bezodkladne upovedomiť určeného zamestnanca odboru, aby vedel posúdiť použiteľnosť týchto dôkazov s ohľadom na zabezpečenie ochrany identity oznamovateľa;
- podpis oznamovateľa;
  - podpis zamestnanca, ktorý uvedené údaje overil.

Metodický pokyn - postup pred určeným zamestnancom ŠPÚ

❖ Archivácia formuláru:

Určený zamestnanec ŠPÚ následne označí formulár poradovým číslom a vloží ho do špeciálneho spisu, ktorý sa stáva centrálnou evidenciou oznamovateľov. Určený zamestnanec ŠPÚ bezodkladne zaeviduje formulár v obsahu spisu pod identifikačným číslom oznamovateľa.

V registratúre úradu bude figurovať len identifikačné číslo oznamovateľa.

❖ Pridelenie identifikačného čísla:

Oznamovateľovi je následne vydaná karta s jeho identifikačným číslom, dátumom, podpisom určeného zamestnanca ŠPÚ a odtlačkom okrúhlej pečiatky so štátnym znakom s priemerom 36mm s číslom 3.

Identifikačné číslo oznamovateľa sa skladá zo značky OZN, poradového čísla z centrálnej evidencie oznamovateľov, spojovníka a aktuálneho dátumu v poradí rok, mesiac a deň oddelených lomkou, napr. OZN1-2017/01/23.

- ❖ Skutočnosti rozhodujúce pre vyplatenie odmeny a ich splnenie (§ 38g ods. 2) skúma určený zamestnanec ŠPÚ a to bez odhalenia identity oznamovateľa.

Aké informácie a dôkazy predkladať?

1.

dokument v listinnej alebo elektronickej podobe, ktorý je **rozhodujúcim dôkazom dohody obmedzujúcej súťaž podľa § 4 ods. 1**, alebo

2.

informáciu a dôkaz, ktorý je **rozhodujúci pre vykonanie inšpekcie podľa § 22a**, ktorou sa má získať rozhodujúci dôkaz umožňujúci preukázať dohodu obmedzujúcu súťaž

Čo je rozhodujúci dôkaz?

- materiál „Program zhovievavosti“ (body 11 - 13):

1. rozhodujúci dôkaz na preukázanie dohody obmedzujúcej súťaž:

- predložený z vlastného podnetu
  - *predtým, ako bol podnikateľ na predloženie dôkazu vyzvaný a*
  - *predtým, ako dôkaz potrebný na preukázanie dohody obmedzujúcej súťaž úrad mal k dispozícii*
- dostatočný na preukázanie dohody obmedzujúcej súťaž

2. rozhodujúci dôkaz pre vykonanie inšpekcie:

- predložený z vlastného podnetu
  - *predtým, ako bol podnikateľ na predloženie dôkazu vyzvaný*
- dostatočný pre vykonanie inšpekcie, počas ktorej by mal byť nájdený rozhodujúci dôkaz na preukázanie dohody obmedzujúcej súťaž

Čo môže predstavovať rozhodujúci dôkaz?

- **priame dôkazy** ako napríklad konkrétne zmluvy, zápisnice zo stretnutí, emailová komunikácia medzi účastníkmi dohody, poznámky zo stretnutia, iné písomnosti preukazujúce jednotlivé zložky dohody obmedzujúcej súťaž
- **nepriame dôkazy** ako napríklad čestné vyhlásenie oznamovateľa o existencii dohody obmedzujúcej súťaž s opisom jej fungovania, účastníkov dohody, stretnutí, ale aj indície protisúťažného správania ako používanie rovnakej kalkulácie pri určovaní cenových ponúk, existencia subdodávateľských vzťahov

„Existenciu protisúťažného postupu alebo protisúťažnej dohody možno vyvodiť aj z určitého počtu zhodujúcich sa skutočností a nepriamych dôkazov, ktoré ako celok môžu predstavovať dôkaz o porušení súťažných pravidiel hospodárskej súťaže, pokiaľ neexistuje iné logické, objektívne prijateľné, vysvetlenie.“

Na čo sa úrad zameriava pri posudzovaní rozhodujúceho dôkazu?

- **koncept „dohody obmedzujúcej súťaž“**
- **prípustnosť dôkazov**
  - (spôsob získania dôkazu a charakter dôkazu – dôverné informácie, LPP)
- **dôkazná hodnota**
  - *spoľahlivosť dôkazu*
  - *pôvod dôkazu*
  - *okolnosti vzniku dôkazu*
  - *vierohodnosť dôkazu*
  - *výpovedná hodnota dôkazu*

Vykonávanie dôkazov patrí správnomu orgánu. Správny orgán hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti.

Ďakujeme za pozornosť

Protimonopolný úrad Slovenskej republiky

pmusr@antimon.gov.sk | www.antimon.gov.sk | tel: +421/2/48 29 71 11